

▲ Bezoeker voor het werk 'Supine Woman' van Wayne Thiebaud. © Crystal Bridges Museum, Betonville, USA

Fijn lees- en kijkboek over zelfzuchtige mens

RECENSIE | Totaal onverwacht begon de jonge vrouw te dansen. Alle andere museumbezoekers stonden prompt stil en keken vol verwondering naar de vrouw die van de ene naar de andere kant van de grote zaal zwierde en draaide. Daar pakte ze haar handtas op en stapte rustig richting restaurant. Locatie: museum Boijmans in Rotterdam, bij de overzichtstentoonstelling van A.R. Penck, flink wat jaren terug.

Rob Schoonen 08-10-20, 12:00 Bron: ED

Eigenlijk was het wel logisch, die spontane dans, want wie de schilderijen van Penck ziet, krijgt vanzelf kriebels om te bewegen, net als de kleurrijke figuren die zijn enorme doeken bevolken. Had ik toendertijd een mobieltje gehad, ik had gegarandeerd een foto van de dansende vrouw gemaakt. En had dan wellicht model kunnen staan voor het boek *A spectator is an artist too* van Johan Idema. Die onlangs verschenen publicatie is een lees-, maar vooral ook een kijkboek dat amuseert en tot nadenken stemt.

Instagram

Idema laat in zijn boek zien hoe mensen zich gedragen in een museum of galerie. Voor de goede orde: het gaat daarbij om de afgelopen tien jaar. Juist: de jaren van Instagram! En dat is niet voor niets, want de auteur gelooft heilig in de opvatting dat musea er niet alleen zijn voor de kunst, maar voor de mensen. En die hebben nu steevast een mobieltje in de hand en fotograferen er lustig op los. Prettig ook dat suppoosten dat nu toelaten.

Mensen hebben de bijna onbedwingbare drang om zich te laten fotograferen in een museum. En dan niet rustig kijkend naar schilderij of beeld, maar juist actief reagerend op dat doek of installatie. En dus zie je in dit boek springende mensen in de *Swimming Pool* van Leandro Erlich, zogenaamd poepende mensen op de gouden wc-pot van Maurizio Cattelan of figuren die de maat nemen van David's penis: het heroïsche beeld van Michelangelo in Florence.

Dingen ontdekken

Mensen gaan naar een museum om dingen te ontdekken, liefst nieuwe dingen te ontdekken. En daarbij speelt het ervaren een belangrijke rol. Die beleving is vandaag de dag niet simpelweg je van schilderij naar beeld bewegen - fluisterend liefst - maar is juist je actief verhouden tot de kunstwerken. Bij voorkeur zo intuïtief mogelijk.

Dan komt de kunstenaar er toch wel een beetje bekaaid vanaf...

Idema zegt niets nieuws als hij aangeeft dat een kunstwerk altijd een mens nodig heeft om het betekenis te geven. Het is aan de beschouwer om te proberen achter de bedoeling van de kunstenaar te komen. De auteur doet het voorkomen alsof die tocht - voor iedereen anders uiteraard - niet meer zo belangrijk is. Dat het tegenwoordig vooral gaat om hoe de beschouwer omgaat met het kunstwerk; hij het schilderij of beeld 'gebruikt' om er een foto van te kunnen maken. Ter meerdere eer en glorie van: zichzelf, al dan niet op Insta, Twitter of welk kanaal dan ook. Dan komt de kunstenaar - toch de 'aanstichter' van dit alles - er toch wel een beetje bekaaid vanaf.

'A spectator is an artist too - How we look at art, how we behave around art'. Johan Idema. BIS Publishers, Amsterdam. ISBN: 9789063695903. 17,99 euro.

LEES MEER

in samenwerking met [Indebuurt Eindhoven](#)

